

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja • Ministeriö • 2019:21

Yhteistoiminta- asiamiehen toimiston toimintakertomus 2018



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2019:21

Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toimintakertomus 2018

Työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki 2019

Työ- ja elinkeinoministeriö

ISBN PDF: 978-952-327-409-9

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Työ- ja elinkeinoministeriö Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto	Maaliskuu 2019	
Tekijät	Katri Pöllänen		
Julkaisun nimi	Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toimintakertomus 2018		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja TEM raportteja 2019:21		
Diaari/hankenumero		Teema	Ministeriö
ISBN PDF	978-952-327-409-9	ISSN PDF	1797-3562
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-409-9		
Sivumäärä	9	Kieli	Suomi
Asiasanat	toimintakertomus, TEM, paikallinen sopiminen, työ, työ-, Työelämä 2020 -hanke, työelämä, henkilöstörahassto, yhteistoiminta, yhteistoiminta-asiamies, yt, yt-		
Tiivistelmä	<p>Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toimintakertomus vuodelta 2018.</p> <p>Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto/Katri Pöllänen, puh. 029 504 4221</p>		
Kustantaja	Työ- ja elinkeinoministeriö		
Julkaisun jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Arbets och näringsministeriet Samarbetsombudsmannens byrå	Mars 2019
Författare	Katri Pöllänen (red.)	
Publikationens titel	Verksamhetsberättelse för Samarbetsombudsmannens byrå 2018 (Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toimintakertomus 2018)	
Publikationsseriens namn och nummer	Arbets- och näringsministeriets publikationer ANM rapporter 2019:21	
Diarie- /projektnummer		Tema Ministeriet
ISBN PDF	978-952-327-409-9	ISSN PDF 1797-3562
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-409-9	
Sidantal	9	Språk Finska
Nyckelord	verksamhetsberättelse, ANM, lokala avtal, arbete, projektet Arbetsliv 2020, arbetsliv, personalfond, samarbete, samarbetsombudsmannen	
Referat	<p>Verksamhetsberättelse för Samarbetsombudsmannens byrå 2018.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Samarbetsombudsmannens byrå/Katri Pöllänen, tfn 029 504 4221</p>	
Förläggare	Arbets och näringsministeriet	
Distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi	

Sisältö

Yhteistoimintaa ja osallistumista koskevien lakien valvonta yhteistoiminta-asiamiehen toimistossa	6
Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston henkilöstö.....	7
Yleistä vuoden 2018 toiminnasta.....	7
Yhteistoimintalainsäädännön noudattamisen valvonta.....	8
Henkilöstörahojen toiminnan valvonta	9
Viranomais- ja muu yhteistyö	9

**Yhteistoiminta-asiamies
Toimintakertomus vuodelta 2018**

Yhteistoimintaa ja osallistumista koskevien lakien valvonta yhteistoiminta-asiamiehen toimistossa

Toimivalta ja valvonnan alue lyhyesti

Yhteistoiminta-asiamies on hallintoviranomainen, joka muun muassa antaa neuvoja ja ohjeita valvomiensa lakien soveltamisesta. Neuvot ja ohjeet ovat luonteeltaan asiantuntijalausuntoja. Yhteistoiminta-asiamies ei tee sitovia päätöksiä lain tulkinnoista eikä määrää seuraamuksia, vaan tulkinta-asiat ja seuraamusten määrääminen kuuluvat tuomioistuimille.

Yhteistoiminta-asiamies voi mm. tehdä tarkastuksen tai antaa yritykselle kehotuksen lain vastaisen menettelyn korjaamiseksi tai uusimisen estämiseksi. Yhteistoiminta-asiamies voi pyytää työneuvostolta lausuntoa siitä, sovelletaanko yritykseen yhteistoimintalakia tai yritysryhmään suomalaisia ja yhteisönlaajuisia yritysryhmiä koskevaa yhteistoimintalakia.

Yhteistoiminta-asiamiehellä on velvollisuus tehdä esitutkintailmoitus poliisille epäillensä yhteistoimintavelvoitteen todennäköistä rikkomista ja oikeus tulla kuulluksi asian poliisitutkinnassa, syyteharkinnassa ja tuomioistuimessa.

Yhteistoimintalain valvonnan piirissä on noin 8 000 yksityistä yritystä ja 900 000 työntekijää. Eurooppalaisia yritysneuvostoja toimii Suomessa noin 60 yritysryhmässä.

Yhteistoiminta-asiamies valvoo myös henkilöstörahastojen toimintaa ja pitää henkilöstörahastorekisteriä. Henkilöstörahastojen osalta valvonta kohdistuu myös julkiseen sektoriin.

Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston henkilöstö

Yhteistoiminta-asiamiehen toimistossa työskentelee yhteistoiminta-asiamiehen lisäksi esittelijöinä toimivia virkamiehiä sekä muuta henkilökuntaa. Vuoden 2018 aikana toimistossa työskentelivät

- yhteistoiminta-asiamies Harri Hietala
- lakimies Silja Vainio
- lakimies Katri Pöllänen
- lakimies Minja Merk
- lakimies Heli Tikkanen
- sihteeri Petra Vatanen (9.7.2018 alkaen)

Yhteistoiminta-asiamies on myös pyrkinyt edistämään opiskelijoiden työssäoppimista tarjoamalla korkeakouluopiskelijoille harjoittelupaikkaa. Kesällä 2018 toimistossa työskenteli yksi korkeakouluharjoittelija.

Yleistä vuoden 2018 toiminnasta

Yhteistoiminta-asiamiehen toiminta keskittyy pääasiassa sekä ennalta ehkäisevään neuvontaan että jälkikäteisvalvontaan. Yhteistoimintalain osalta painopiste oli työvoiman vähentämisneuvotteluja koskevissa kysymyksissä. Esillä olivat tämän lisäksi esimerkiksi organisaatio- ja työtehtävien muutoksia, teknisin menetelmin toteuttavaa valvontaa eri muodoissaan, ulkopuolisen työvoiman käyttöä ja liikkeen luovutusta koskevat yhteistoimintavelvoitteet.

Käsitellyt kysymykset koskivat myös lakia henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa ja lakia yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä.

Henkilöstörahastolain osalta korostuivat rahastojen sääntöjä ja henkilöstörahastoeriä koskevat kysymykset rahastojen perustamisvaiheessa. Uusia henkilöstörahastoja rekisteröitiin ennätysmäärä.

Haastattelut, luennot ja alustukset painottuivat vuonna 2018 yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toiminnan esittelyyn, valvottavien lakien keskeisen sisällön ja soveltamiskäytännön läpikäyntiin sekä paikallisen sopimisen edistämiseen ja henkilöstön aseman vahvistamiseen yritysten päätöksenteossa.

Yhteistoiminta-asiamies jatkoi hallituksen toimeksiannosta tehtyä paikallisen sopimisen selvitystä mm. sen seuraamisella, kuinka paikallinen sopiminen eteni työmarkkinakierroksella 2017-2018.

Vuonna 2018 yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toiminta pysyi suunnilleen edellisvuoden tasolla. Asiakasyhteyksiä oli vuoden aikana kaikkiaan noin 1000. Asiakaspuhelut ja sähköpostiyhteydenotot tilastoidaan yhtenä, vaikka kukin niistä voi pitää sisällään useita yhteydenottoja asian hoidon eri vaiheissa.

Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto käynnisti vuonna 2017 toiminnan kehittämishankkeita koskien sekä valvonta-asioiden että henkilöstörahastoasioiden sähköistä käsittelyä sekä tietoturvan parantamista. Tämä työ oli vuoden 2018 päättyessä kesken.

Yhteistoiminta-asiamiehen toimistossa on myös toteutettu tietosuoja-asetuksen (GDPR) voimaantulon edellyttämiä toimia. Tietosuojavastaavana yhteistoiminta-asiamiehen toimistossa toimii lakimies Katri Pöllänen.

Yhteistoimintalainsäädännön noudattamisen valvonta

Yhteistoiminta-asiamiehen toimistolta kysytään ohjeita ja neuvoja erityisesti valvottavina olevien lakien soveltamisesta sekä työvoiman vähentämistilanteista.

Asiakasyhteydenotot tulevat pääosin työnantajilta, työntekijöiltä, henkilöstön edustajilta, liittojen asiamiehiltä ja erilaisten kaupallisten palvelujen tarjoajilta.

Yhteistoiminta-asiamiehen on pidettävä salassa se, onko epäilty lain rikkomisen selvittäminen käynnistetty ilmoituksen perusteella sekä mahdollisen ilmoittajan henkilöllisyys.

Yhteistoiminta-asiamiehellä on myös oikeus suorittaa tarkastus yrityksessä valvonta-tehtävän edellyttämässä laajuudessa.

Vuonna 2018 vireille tulleista asioista 35 koski epäilyä yhteistoimintalainsäädännön rikkomisesta.

Yhteistoiminta-asiamies antoi vuoden 2018 aikana 39 yhteistoiminta-asioita koskevaa lausuntoa.

Lisäksi yhteistoiminta-asiamies teki kaksi tutkintapyyntöä poliisille. Yhdestä yhteistointavelvoitteen rikkomisesta annettiin tuomio käräjäoikeudesta. Tuomio on lainvoimainen.

Henkilöstörahastojen toiminnan valvonta

Vuoden 2018 lopussa yhteistoiminta-asiamiehen valvonnan piiriin kuuluvia henkilöstörahastoja oli 145.

Henkilöstörahastojen määrä lisääntyi vuoden aikana 36,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2018 aikana perustettiin 39 uutta rahastoa. Yksi rahasto purkautui.

Henkilöstörahastojen piirissä oli vuoden 2018 lopussa kaikkiaan 113 465 henkilöjäsentä. Rahastot saivat henkilöstörahastoeriä vuoden aikana yhteensä noin 92 miljoonaa euroa ja rahastojen pääomat olivat yhteensä noin 618 miljoonaa euroa.

Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston tavoitteena on lisätä henkilöstörahastojen ilmoitusten vastaanottamista henkilöstörahastosovelluksen välityksellä sekä siirtyä muiltakin osin sähköiseen järjestelmään. Samassa yhteydessä parannetaan myös tietoturvaa entisestään.

Yhteistoiminta-asiamies on pitänyt esityksiä Suomen Henkilöstörahastoyhdistyksen tilaisuuksissa sekä tehnyt muutenkin yhteistyötä em. yhdistyksen kanssa.

Viranomais- ja muu yhteistyö

Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto toimii tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Toimintavuonna 2018 yhteistyötä tehtiin muiden muassa ministeriöiden, verohallinnon, syyttäjien ja poliisiviranomaisten kanssa. Myös yhteistyötä Työelämä 2020-hankkeen kanssa jatkettiin.

Yhteistoiminta-asiamiehen toimiston toimintakertomus 2018

ISSN 1797-3562 (verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-327-409-9

julkaisut.valtioneuvosto.fi



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet